

Dört ödüllü "Âşikhava sineması" kapalı gişe / Dinçer SEZGİN

Halim Yazıcı şiir dünyasına "O Güzel Narin Gelin"ine sunacağı bir kitapla adını yazdırdı. 23 yıl geçti aradan. 'o güzel gelin'le çok iyi geçindiler. Kopmadılar birbirlerinden. Sözün açığı Halim o narin gelinin bütün çalımalarına, bütün nazlanmalarına, aşk diliyle söylersem 'bütün kapris'lerine sabırla göğüs gerdi. Onu mutlu sona razı edebilmek için "Cevahir Kalbiyle Dolunay"lar yarattı. Kulağına "Aşk Cazdır" diyen sözcükler fısıldadı. Fırsatını bulunca "Beyaz Atların Yelesinde" aşkın serüvenlerine taşıdı onu. Bu beraberlikten uzun yıllar ses soluk çıkmadı. Birkaç ay önce 'narin gelin'le birlikte "âşikhava sinemanı" adını verdikleri bir uçurtma yapıp, salıverdiler şiirin düşlü semalarına. Birlikteliklerinin sürmesi bizleri elbette çok sevindirdi. Sinemaya nasıl gireceğimizi, kapılarının nasıl açılacağını sordum Halim Yazıcı'ya.

D.Sezgin ; Sana soyut daha çok tat veriyor galiba. Şiirlerin figüratif bir resim gibi görünüyor ama; asıl resim hep görünenin altına gizleniyor bence, ne dersin?

H.Yazıcı ; Ne demem ki! Ne demem gerekiyor ki; diye sorarsam kendime. Sanırım bir balığın pul pul kokan iyot nefesi, nasıl enerji veriyorsa kalbime, işte öylece usulcacık yaklaşır o tatlar da fasit dairelerime. Hep aysberglere aşık oldum. Onların su altındaki müziği beni diri tutandır. Figüratif bir "f", ne de çok yakışır bir ilk dizenin kıyıcığına, ya da ortalarda bir yerlerde dolaşan sesine "s" harfinin.

Bir de hep kolaj oldu kendiliğinden tonu renklerimin. Kolaya kaçmak gibi gelecektir ama, yaşadığım hayattan özür dileyerek tualimin perdesini aralık tutuyorum. Belki bir gün ansızın renk çakar alınma diye.

Bu yüzden haklısın. Asıl resim, görmediğimiz renklerden oluşuyor. Görmediğimiz tualin, görmediğimiz fırçaları iz bırakıyor aşklarımıza. Bu görünmezlik, elbette bilinçli bir seçim değil. Bilinç dışı bir varlık olarak orada yaşar durur kendiliğinden. Şairlerse, hep o 'güzel'e ulaşma çırpınışlarındaki çılgınlardır.

D.Sezgin ; Daima yaşamdan, elbette yaşamından hareket ediyorsun. Sakıncası yoksa sormak istiyorum: Soyut bir dile meyletmende yaşamında, kimselerin bilmesini istemediğin gizlerinin bulunması mı etkili oldu? Biliyorsun soyut; gizlenme ve sığınma duygularından çıkan bir savunma mekanizmasıdır. Sen soyuta nelerini gizliyor ve neden sığınyorsun?

H.Yazıcı ; Yaşadıklarım, anneannemin tül gibi kalbinin bir aralık; aralık bir kapıdan gülümsemesi miydi ?Rüzgârını, taşan aşkın nefesini aradım belki de ve hayatımın üstümde. Güvercin yemi satan çocuğun, güvercin yemi alan çocuğun kirpiklerindeki siyahi selin alınındaki izlerini sürdüm. Bu izler, aslında hayatımın, aylarımın küçük ayak izlerinin görüntüleri idi. Yalın ve sessiz bir öykünün gölgesiydi yaşadıklarım.

Bir gün, bir şiir olarak geri döndüler.Dönenler; hayal hanesi aşk olan çocukların bıraktığı yalınayak yalnızlıklar, kalabalıklar, balıklar, cinnet çalgıcılarıydı...

Tümü de, çok açık ve net bir şekilde resmedilmişti nefes aldığım dünyaya, ayrıca birbirimizden habersiz adım atamaz hale gelmiştik. Bu yüzden, gizliliğin 'g'sini bırakın, harfin tek çizgisinin bile açıklamasına imkân kalmadı.

Bu arada, her şey her şeye durmadan kendi duruşuna meyletmiyor.. Sabahlar akşamlara, dizeler şiirlere, ritimler ritimlere, günler gün batımlarına meyletmekte durmaksızın. Bu denli yoğun bir akışkanlık içinde hayatım ve şiirim, yalnızca kendinden sorumlu bir sarkaca meyledecekti doğal olarak. Sığınmaya gelince, elbette sığınyorum enerji kaynaklarıma. Kaynaklarımın duygu akışkanlıklarına.

Gizlediğim şeyse, aslında açık renk bir mavi gibi son derece elle tutulur, gözle görünür bir 'aşk durumu'dur.

D.Sezgin ; Kolay aşık olur ve çabuk bıkar mısın? Gerçekte aşk senin için bir 'açıkhava aşkı' mıdır? Yoksa özenle sakladığın, inandıkça inanmaktan korktuğun, özel gösterimlerle gönül perdene yansıttığın renkli bir film midir?

H.Yazıcı ; Hemen kestirmeden yanıtlayayım. Aşk Caz'dır. Cazın doğal ve kendiliğinden hali, alçakgönüllü nefesi, hırçınlığı, ancak bir diğerinin varoluşuna olan saygısı ve içtenliği, sürekli kendini yenileyen varlık nedenidir aşkı caz yapan.

Müziğin aritmetiği ise caz, acının üçgenidir hasret. Ne caz, ne de hasret kolay yaşanır bir şey değildir. Ancak her ikisi de hızla iner ve çıkar, gelir ve gider, durur ve yürür. Canlı organizmalardır. Her ikisinin de özel durumları vardır. Özenle saklanır ve damıtılır kuytularında hayatımın. Onları kırılacak kıymetli kristaller gibi koynumda öpüp koklayıp biriktiriyorum.

Hiç aklımda yokken, birden aklıma düşüveren, düşü veren kalbimin, renklerin, ölümlerin, kırların, su perilerinin, Alliano'i'nin, aşkların, çingenelerin, klarnetlerin, Cunda'nın onulmaz hallerinin dizeler serüveni; 'âşikhava sineması'.

Stüdyoya yakışmaz kendileri. Çünkü dar odalara sığmaz, izleyenlerle büyür ve çoğalır, kendine gelir, enerji alır ve verir, Perdesinde sır dolu bir akışkanlık saklıdır. Kendisine inanmak istiyorum. Hayal perdemin perçemi zaman zaman önüme düşüyor. Korkuyorum, seviyorum, ayrılıyorum, birleşiyorum onlarla durmaksızın.

D.Sezgin ; Anlayamadım; yani aşk renkli mi, siyah beyaz mı?

H.Yazıcı ; Bin dokuz yüz seksen dördü sanırım. Can Baba ile Taksimde buluştuk. O zamanlar İzmir'de 'Yamaç' adlı bir dergi çıkarıyoruz. Söyleşi yapacağım Babayla. Neyse yaptım, bitti.Birden, 'yahu Halim, boş ver şiiri de kaldır kafanı şu afişe bak' dedi. Kafamı kaldırdım. Stan Getz konseri afişi selamlıyor beni. Sen dedi Beyaz Caz dinle bu akşam. Tadına bak O'nun.

O gün, bu gündür, ne zaman böyle bir soruyla karşılaşsam, hep Can Baba'nın bu önerisi aklıma gelir. Cazın siyahı ne denli büyütüyorsa içimi, beyazı da o denli çoğaltıyor. Aşkın da siyah beyazı nasıl sığınyorsa kuytusuna kalbimin, renklisi de çok sesli bir koro gibi bütün ceplerime sığmıyor, taşıyor hep aynı canlılıkla.

D.Sezgin ; Senin şiirine yaşadıklarının şiiri diyebiliriz sanıyorum. Realitenin (gerçekliğin) şiir gizlediğini ne zaman ve nasıl anladın?

H.Yazıcı ; Aynen katılıyorum. Benzeri bir yanıt cümlesini yukarıdaki cevapların arasında bulabiliriz sanırım.

Gelelim şu gerçeklik meselesine. Daha doğrusu şiirin gizlediklerine ve gerçekliğin gizlediklerine. Durmadan birileri bir şeyler gizleyip duruyorlar hayatta. Köpekler kemiklerini, kediler dışkılarını, insanlar aşklarını. Şiir gerçekliği, gerçeklik ise şiiri. İyi de yapıyorlar. Hayat daha anlamlı oluyor. Anlamı uzayıp gidiyor hayatın, lastik gibi.

Bunu ne zaman anladığım ise bende gizli. Bakın bende de bir şeyler gizleniyor demek ki.

D.Sezgin ; Sinemanda üst üste iki film gösterdiğin oluyor mu? Hangi hallerde? Hangi gereksinimlerle? 'Soruyu aç' deme, açmam. Zaten anladın; aşk iç içe midir, üst üste midir? Demek istediğimi.

H.Yazıcı ; Gençlik yıllarımda sürekli film gösteren sinemalar vardı. Sabah girer, akşam çıkardın. Araya parça girerdi. Filmlerin renklenmesi için renkli ince kağıtlar eklenir çıkarılırdı ışığın önüne. Sinemamda iki film üst üste, alt alta, yan yana değil, aynen dediğin gibi iç içe filmler sürüyor sürekli seanslar halinde.

Nefes almakta olan her santimetrekaresini hayatın, birer birer cebime doldurup sokaktaki dilencilere, çalgıcılara, balıkçılara, aşıklara damıtıp damıtıp ısıttım; çoğu kez yok oluş hallerinin kareleri var sinemamda.

Çok filmlik bir sinema benimkisi. Sinemanın inşa amacı, çok filmin gösterimini sağlamak. Senaristin de, oyuncusunun da, kameramanının da, görüntü yönetmenin de aynı kişinin olduğu bir tahta dönme dolap bu. Dönüp dolaşıp durduğum yer, hep aynı sunaktan su içtiğim yer.

Seanslar kesintisiz, matine suare çoluk çocuk, sürekli. Beş dakika ara yok. Son yok. Başlangıçsa bir elin parmaklarında gizli. O zaten yok.

D.Sezgin ; Aşkın yaşam ve şiir damarlarını tıkadığını duyumsadın mı hiç? Böyle bir şey olduysa, aşk ve şiir ayrıştı mı barış tı mı?

H.Yazıcı ; Benim merak ettiğim, kaç kişilik olduğudur deve dikenlerini cebine dolduran aşkın?

Sinemamda yirmi on vapurunda saçlarını tarayan zaman bağdaş kurmuş, akıp gider sessiz su sesine. İncecik ay aşklara sürekli bir masal anlatır durur.

İzmir'in kordon vapurunun bacakları sütbeyaz, tül den akar dumanı üstüne. Bu yüzden yalnız akşamları açar akşam sefaları.Şiirimde açan akşam sefaları, yalnızca akşamları değil, ne zaman ne yapacağı belli olmayan caz sanatçıları gibi damdan düşer üstüne dizinin. Bir bakarsınız şiirim Konak'ta, Pazar günleri kristallerini saklayan işçi kızların eteklerinin altında ; krizantemlerle bahara çıkarır sizi. Bu yüzden şiir yazmak bana göre değil.

Aslolan yaşamak. Bana göre olan şey yaşamak.Yaşarsam yazıyorum, yaşadığımı yazıyorum. Dokunamadığım denizin şiirini yazmak, flütünün matlığını görmeden şiirini yazmak gibi lan Anderson'ın, nefesini kendime yalan söylemek gibi.

Evet, tembellik ediyorum. Masa üstü çalışmam eksik. Kendi haline bırakmayı tercih ediyorum şiirimin dizginlerini. Bir nehir nasıl oluştursa kendi deltasını, şiirim de oluştursun istiyorum gecekondusunu.

Bu yüzden içtenliği çok önemlidir şiirin. İçten olmayan şiir, dış döllemeyle üretilen ürün gibidir.

Hayatımı ne ve nasıl işgal ediyorsa, şiirimi de onlar işgal ediyor. Enerji veren ne varsa hayata, onlarla nefes alabiliyorum. Yanan ateş, uçan kelebek, duran taş, papalina kokusu, aşk hali ay halinin. Bu damarlardan birinin tıkanması altüst ediyor kalbimin ritmini. Tansiyonum çıkıyor, kolesterolüm yükseliyor, nefes alamıyorum. Ne müzik yazabiliyorum, ne şiir dinleyebiliyorum. Elim ayağım birbirine dolaşüyor. Hayatın ritmi gidip de geri gelmiyor. Güneş doğuyor ve batmıyor. Ya da ay doğmaz oluyor. Yalnızca hep gece, hep gündüz, hep düz bir çizgi öylece sırtıyor duvarlara. Duvarda duran saydam yüzüne tek bir rengin.

Bu arada sorunuz aşkın yaşam ve şiir damarlarını tıkaması mıydı? Olur mu hiç canım öyle şey.

D.Sezgin ; Teşekkür ederim. Sana İyi seyirler.

H.Yazıcı ; Ben teşekkür ederim. Sinemama beklerim. Yerlerim aşktan ve ayakta durmak numarasız bilete tabidir.

21.09.2010